

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Välkommen till oss!
En fenomenografisk studie om pedagogers uppfattningar om
inskolning på förskola

Anna Löf

Inriktning/specialisering: LAU395

Handledare: Ingrid Pramling Samuelsson

Examinator: Thomas Johansson

Rapportnummer: VT15-2920-001

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Välkommen till oss!

En fenomenografisk studie om pedagogers uppfattningar om inskolning på förskola

Författare: Anna Löf

Termin och år: Vårtermin 2015

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Ingrid Pramling Samuelsson

Examinator: Thomas Johansson

Rapportnummer: VT15-2920-001

Nyckelord: Inskolning, förskola, fenomenografi

Syftet med studien är att beskriva och analysera förskollärares uppfattningar om inskolning i förskolan, att synliggöra pedagogers förhållningssätt och tankar kring inskolning. Jag vill generera kunskap om hur pedagoger resonerar kring den typ av inskolningsmetod de har. Vilka likheter och olikheter kan jag få fram vid intervjuer med förskollärare som arbetar med att introducera barn och föräldrar till förskolan. Vilka fördelar och nackdelar ser de med den inskolningsmetod de har? För att kunna beskriva och analysera pedagogers uppfattningar om inskolning har jag utgått från den fenomenografiska ansatsen. Min analys vilar på en empirisk grund. I mina intervjuer får jag fram pedagogers uppfattningar, som jag beskriver och sedan analyserar. I resultatet visar jag att inskolningsmetoderna ser olika ut på de olika förskolorna där pedagogerna arbetar, tre av respondenterna har en längre inskolning som successivt ökas varje dag, medan två har en kortare variant på ungefär tre dagar. Jag redovisar vilket förhållningssätt de har under inskolningsdagarna och vilken roll föräldrarna förväntas ha. I slutdiskussionen diskuterar jag det som framkommit under intervjuerna relaterat till den bakgrund och tidigare studier som är med tidigare i examensarbetet. Att belysa de olika variationerna inom inskolning skapar möjlighet till reflektion. Genom att ta del av andra pedagogers inskolningsarbete har man möjlighet till att utvärdera sitt eget.

Förord

Det är min egen nyfikenhet som styr val av ämne för examensarbetet. Under min utbildning kände jag att jag inte fått den förberedelse som jag önskat för att själv kunna inskola ett nytt barn till förskolan. Jag ville därför passa på att skaffa mig den kunskap och förståelse, så att jag skulle känna att jag kan ta mig an den uppgiften. Jag ville känna att jag vet hur jag på bästa sätt kan få barn och föräldrar trygga och var fullt medveten om att en osäkerhet hos mig som pedagog inte var lämpligt för att nå dit. Under arbetets gång har jag fått en förståelse för den komplexa process som inskolning är och anser mig ha en tydlig bild om vilken pedagog jag vill vara i denna process. Stundtals har jag känt mig ensam och frustrerad och tyckt att det varit en väldigt lång väg att vandra själv i arbetet med examensarbetet. Stundtals har jag även känt en stor iver och är glad över att jag valde ett ämne till min uppsats som har fått mig att reflektera över hur jag vill möta nya barn och deras familjer.

Jag är väldigt tacksam över att pedagogerna jag intervjuat tog sig tid att delta i min studie och att de lät mig få ta del av hur inskolningen fungerar i deras verksamheter. Jag vill också tacka min handledare Ingrid Pramling Samuelsson och min syster Malin Evasdotter Lindström som båda gett värdefulla råd och stöd under arbetets gång.

Tack!

Anna Lööf

Innehållsförteckning

Inledning	5
Syfte och problemformulering	5
Bakgrund	6
Tidigare studier	9
Fenomenografi som metod	12
Tillvägagångssätt	14
Resultatredovisning	16
Lång inskolning med flexibelt upplägg	16
Kort inskolning med samma upplägg för alla barn	21
Skillnader och likheter	25
Slutdiskussion	27
Vidare forskning	31
Referenslista	32
Bilaga	34

Inledning

Som förskollärare kommer jag behöva arbeta med inskolning i vilken åldersgrupp jag än arbetar med. Att ta emot nya barn och deras familj innebär att jag som förskollärare kommer behöva ta ställning till hur jag och mitt arbetslag ska arbeta för att detta ska ske så bra som möjligt. Enligt läroplanen för förskolan ska alla barn och föräldrar få en god introduktion till förskolan (Skolverket, 2010). Men vad innebär det? En längre inskolning på ungefär två veckor har under lång tid varit den metod som använts på de flesta förskolor. Nu övergår många till en annan typ av inskolning, en kortare inskolning som brukar nämnas föräldraaktiv.

Inskolning är den första tid när barnet och föräldrar möter förskolan. Invänjning eller anpassning är andra ord som jag stött på som används på liknande sätt. Inskolning är för mig den tid som det tar för barnet, föräldrar, pedagoger och barngrupp att vänja sig med den nya situationen i det nya sammanhanget. Inskolning är för mig på så sätt komplext. Jag vill förtydliga skillnaden mellan inskolning och självaste inskolningsdagarna. Inskolningsdagarna är de dagar som föräldern är med i verksamheten tillsammans med sitt barn. Inskolningen kan pågå längre än dessa dagar, då det kan ta längre tid för barnet att känna sig som en del i verksamheten.

Inskolningsansvarig, kontaktperson, anknytningspedagog och ansvarspedagog är ord som jag kan se användas för den pedagog som utses att extra ha kontakt med ett specifikt barn. Hur man benämner det och den roll som det innebär ser olika ut på olika förskolor och används på olika sätt i litteratur. Jag väljer att använda begreppet inskolningsansvarig, då jag främst syftar till använda begreppet under själva inskolningsdagarna.

I mitt arbete tar jag upp föräldraaktiv inskolning. Detta är en inskolningsmetod som ser olika ut i olika verksamheter. För mig innebär en föräldraaktiv inskolning att föräldern är aktiv i inskolningen och sköter all omsorg och är med i alla aktiviteter under inskolningsdagarna. Inskolningsdagarna är tre och därefter har barnet kortare dagar utan föräldrarnas närvaro upp till två veckor. Därefter har barnet sitt ordinarie schema.

En annan inskolningsmetod som jag också tar upp i min studie är traditionell inskolning. Enligt min uppfattning är denna inskolningsmetod den som använts mest fram tills den föräldraaktiva inskolningen började spridas. Barnet och föräldern är i förskolan först någon timme och sedan ökar tiden successivt och olika moment i verksamheten tillkommer steg för steg. Den ungefärliga inskolningstiden för denna inskolningsmetod är två veckor.

I min studie vill jag ta reda på vad som ligger bakom variationen av sätt att arbeta med inskolning i olika verksamheter. En bra början för barnet och familjen i den nya verksamheten är enligt min uppfattning en viktig del för fortsättningen för barnet i förskolan. Ett tryggt barn kan leka och lära tillsammans i gemenskapen och utvecklas optimalt utifrån sina förutsättningar.

Syfte och problemformulering

Syftet med studien är att beskriva och analysera förskollärares uppfattningar om inskolning i förskolan, att synliggöra pedagogers förhållningssätt och tankar kring inskolning. I min studie analyserar jag hur förskollärare säger att de introducerar barn och föräldrar till förskolan. Jag vill analysera hur pedagoger resonerar kring den typ av inskolningsmetod de har. Vilka likheter och olikheter kan jag få fram vid intervjuer med förskollärare som arbetar med att

introducera barn och föräldrar till förskolan. Vilka fördelar och nackdelar ser de med den här typen av inskolning? Min förhoppning är att kunna se om inskolningsmetoderna ser lika eller olika ut i sitt upplägg och jämföra likheter och olikheter i pedagogernas resonemang kring hur detta påverkar barn, föräldrar, pedagoger och verksamhet i stort.

Mina frågeställningar är alltså;

- Vilka olika inskolningsmetoder finns på de olika förskoleavdelningarna i studien?
- Vilket förhållningssätt har pedagogerna under inskolningsdagarna?
- Vilken roll förväntas föräldrarna ha under inskolningsdagarna?
- Vilka fördelar och nackdelar kan pedagogerna se med inskolningsmetoden?

Bakgrund

Forskningen gällande inskolning är begränsad vilket gör att jag även behövt ta upp populärvetenskaplig litteratur att ha som bakgrund till min studie. För att få en förståelse för hur resonemanget kring inskolning har utvecklats, känns det relevant att börja med att se hur det såg ut gällande inskolning tidigare.

Jag börjar min tillbakablick i slutet 1980-talet. *Inskolning på daghem* är ett planeringsunderlag som har som syfte att vara till stöd för pedagoger vid inskolning på daghem. Boken utkom 1987 och ger en övergripande bild av hur resonemanget gick gällande inskolning vid den tiden. Lotta Hedin beskriver under rubriken bakgrund att inskolningen, eller invänjningen som man oftare benämnde det, gått till att bli mer gruppfokuserad från att vara mer individanpassad. I förberedelsearbetet betonar Hedin vikten av att det är endast en person som är inskolningsansvarig. Hon betonar också vikten av att den personen inte ska vara nyanställd, med argumentet att personalens osäkerhet lätt kan ”smitta av sig på föräldrarna” (1987, s. 15). Att ha en inskolningsansvarig är enligt Hedin betydelsefullt för både föräldrar och barn. Hon menar att det är en mycket krävande uppgift att engagera sig känslomässigt i ett barn och utan en specifik inskolningsansvarig finns en risk att ingen i personalen tar ansvar för att ge barn och föräldrar den uppmärksamhet som behövs. Den inskolningsansvariga ska arbeta för att skapa en trygg relation till barnet genom att svara på barnets signaler och anpassa arbetssätt efter barnets behov av trygghet och utvecklingsnivå (1987).

Gällande inskolningens längd, så menar Hedin att ”två veckors längd brukar vara den tid de flesta barn behöver för att möta daghemsvistelsen på ett för barnet positivt och stimulerande sätt. En del barn kan behöva mindre tid, andra längre, men det är viktigt att kunna sätta en minimigräns vid två veckor” (1987, s. 28). Ett fadderbarn utses av personalen till varje barn. Fadderbarnet följer med hem vid hembesöket, ett besök som görs i förberedelseskedet. Första dagen hämtas barnet med förälder i sitt hem tillsammans med ett fadderbarn och promenaden till daghemmet ”blir en mjuk övergång” (s. 31). Hedin menar att detta skapar en trygghet för barnet.

I den inskolningsmetod som Hedin beskriver är de första dagarna korta och en förskollärare eller barnskötare har två inskolningsbarn med föräldrar samt två fadderbarn. Föräldrarna ska hålla sig passiva och den inskolningsansvarige ska göra sig attraktiv och spännande genom lek. Barnet ska veta var föräldern befinner sig hela tiden för att kunna återgå till föräldern för att få trygghet. Samling påbörjas redan dag ett och blir ett rutinmoment under inskolningen

med samma sånger och ramsor varje dag. Femte dagen lämnar eventuellt föräldern en stund barnet med ett tydligt avsked. Successivt förlängs dagar och föräldrars frånvaro från gruppen (1987).

Att börja i förskolan (1988) av Gunilla Niss är skriven med avsikt att dela med sig av författarens erfarenheter vid inskolning på förskola. Niss påpekar vikten av att man redan innan inskolning har arbetat för att få föräldrarnas förtroende då det bidrar till att personalen lättare kan skapa en relation med barnet. Hon menar att det viktigaste under inskolningen är just att barnet hinner utveckla en relation till personalen och att de ska kunna vara barnets stöd och trygghet i föräldrarnas frånvaro. En inskolningsansvarig, rutiner och att begränsa antalet intryck som barnet får, är enligt Niss viktiga aspekter för barnets känsla av trygghet. Föräldrarna ska ha en passiv roll medan den inskolningsansvariga försöker locka till sig barnet genom lek. Personalen ska använda sig av barnets nyfikenhet och attrahera med lekar och leksaker. Barnet har möjlighet till att vid behov söka upp föräldern för att få känna sig trygg när hen behöver. Även om föräldrarna ska ha en passiv roll när det gäller lek, så menar Niss att det är viktigt att föräldrarna sköter barnens omsorg och tröst när de är i förskolan. Det är det mest naturliga för barnet och bidrar också till att föräldrar inte upplever någon konkurrens med personalen menar Niss. Inskolningen bör vara tre veckor för de små barnen, där väldigt korta dagar i början successivt förlängs med tiden och anpassas efter barnets ålder och utvecklingsnivå (Niss 1988).

Inskolningsmetoden som Hedin (1987) och Niss (1988) beskriver benämns ofta som traditionell inskolning, en längre inskolning som idag fortfarande förekommer på liknande sätt på många förskolor. Även i *Små barn i förskolan – den viktiga vardagen och läroplanen* beskriver Niss och Söderström en traditionell inskolning som den då mest förekommande varianten (2006). Denna publikation utkom 18 år efter den tidigare nämnda publikationen av Niss. Resonemanget kring inskolning har inte ändrats sedan Niss publikation 1988. Enligt Niss och Söderström är det vanligaste upplägget att inskolningen schemaläggs på tre veckor och att de menar också att det är till fördel att undvika att fler barn tillkommer i gruppen under resten av terminen. Första veckan ska nya barn och deras föräldrar vara i förskolan en timme per dag och under den tiden är den gamla barngruppen ute. Tiden ökas steg för steg, barnen ska orka och tycka att det är roligt på förskolan. Föräldrarna ska vara välinformerade och känna sig trygga redan när inskolningen börjar. Föräldrarnas roll ska vara att finnas som barnens trygghet under inskolningen. Det ska vara en tydlig arbetsfördelning mellan föräldrar och pedagoger, där pedagogerna är aktiva i lek med barnen och föräldrarna har en passiv roll och finns till hands om barnet behöver trygghet. Det ska vara tydligt för barnen att pedagogerna, leken och leksakerna hör till förskolan, men inte föräldrarna. Niss och Söderström anser att föräldrarna ska informeras om att det är relationen mellan pedagogerna och barnet som ska avgöra när det är dags att gå ifrån. Även vid gruppinskolning är det viktigt att se utifrån varje barns behov. Barnet ska ha hunnit skapa relation med minst två pedagoger innan föräldrarna lämnar barnet, för att öka möjligheterna till att en trygg vuxen finns på plats (Niss & Söderström 2006).

Inskolningsmetoderna ser idag olika ut på olika förskolor. Den tidigare nämnda traditionella, längre inskolningen förekommer på många förskolor. Det finns dock förskolor som de senaste åren har börjat använda sig av en kortare inskolningsmetod som oftast benämns föräldraaktiv inskolning. Marie Arnesson Eriksson har skrivit en bok som fokuserar helt och hållet på inskolning, *En bra start – om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. ”En inskolning kan hålla på en, två eller tre veckor – eller tre dagar” (Arnesson Eriksson, 2010, s. 12). I boken beskriver hon både en traditionell inskolning samt föräldraaktiv inskolning. Hon har vidgat begreppet inskolning, då hon menar att det pågår längre än den första tiden innan föräldrar

lämnar och hämtar på ordinarie tider. Hon visar på att det tar tid innan förälder och barn vänjer sig vid den nya livssituationen och för verksamheten blir det en ny grupp sammansättning. Arnesson Eriksson påpekar att man måste anpassa hela verksamheten, så att det passar alla barn. ”Den tid och kraft vi satsar på inskolning får vi igen under hela läsåret” (2010, s. 13).

Marie Arnesson Eriksson (2010) utgår mestadels i sin bok från verksamheten som hon själv arbetar i, Svejserdalens förskola i Mölndal. Hennes erfarenhet har fått henne att resonera kring att det inte är metoden eller längden på inskolningen som är den viktigaste faktorn. Istället är det pedagogernas förmåga att använda tiden och förutsättningar samt deras förhållningssätt som gör att det blir en bra inskolning. Arnesson Eriksson menar att vilken inskolningsmetod man än väljer, så behöver man arbeta med relationen till föräldrarna, så att de känner sig trygga. Tydlig information menar Arnesson Eriksson är en viktig del i det här arbetet. Föräldrarna behöver veta vad som förväntas av dem under inskolningen. ”Pedagogernas förhållningssätt och engagemang är gemensamma faktorer för alla typer av inskolning. Detta bygger på ett relationsskapande, där pedagogerna hela tiden finns nära barnen i ett aktivt samspel och där det finns en dialog mellan föräldrar och pedagoger” (2010, s. 29).

Arnesson Eriksson ser det som fördelaktigt att föräldrar och barn besöker förskolan innan inskolning. Hon menar att föräldrarna lättare kan uppmuntra barnen genom att ha något konkret att prata om. Hon ger ett exempel; ”Kommer du ihåg när vi träffade Elisabeth i förskolan? Vad många böcker hon hade där! Vi ska snart gå och leka med henne och barnen igen” (2010, s. 19). Exemplet visar tydligt att Arnesson Eriksson har ett fokus på att barnet ska knyta an med pedagogen.

Alla barnen som inskolats på Svejserdalen, den förskola där Arnesson Eriksson arbetar, erbjuds ett hembesök och de flesta tackar ja till detta. Arnesson Eriksson ser det betydelsefullt att lära känna familjen i en miljö där de är bekväma. Vid besöket får barnen ett foto på pedagogerna som är tänkt att de ska ha och titta på tillsammans med sina föräldrar. Det är den pedagog som är utvald att ansvara för just detta barns inskolning som gör hembesöket. Även om de på Svejserdalen har en anknytningspedagog, en inskolningsansvarig, så påpekar Arnesson Eriksson att det är viktigt att arbetslaget är sammansvetsat och står på en gemensam grund för att förmedla trygghet till föräldrarna (2010).

Inskolningen på avdelningen Kasperdockan på Svejserdalen är traditionell, en längre inskolning på tre veckor. De första dagarna är korta, en timme långa och utökas successivt under inskolningen. Föräldrarna är hänvisade till ett bord som är centralt placerat i rummet och uppmanas att vara passiva. Enligt Arnesson Eriksson är det en trygghet för barnen att föräldrarna har en bestämd plats medan de leker med de andra barnen och pedagoger. Pedagogerna lockar till lek och låter barnen närma sig själva (2010).

I *En bra start – om inskolning och föräldrakontakt i förskolan* beskriver Arnesson Eriksson även en annan typ av inskolning som förekommer i Mölndal där hon är verksam. Inskolningen på avdelningarna Solgläntan och Lyan är föräldraaktiv, en kort inskolning, där föräldern är aktiv i verksamheten och sköter det egna barnets omvårdnad (2010).

Föräldrarna till barnen på Solgläntan är med i fem dagar, ungefär fem-sex timmar per dag. ”Föräldrarna är tryggheten under inskolningsperioden och barnen tränar sig i att vara i förskolan snarare än att bli lämnade där” (2010, s. 30). Fördelen med denna typ av inskolning menar Arnesson Eriksson, är att föräldrarna får en tydlig uppfattning om hur verksamheten

ser ut och fungerar. Många föräldrar uttrycker att det skapar en trygghet och att det dessutom är betydelsefullt för dem att inskolningen är kortare.

Inskolning kräver alltid att pedagogerna är lyhörda för den övriga barngruppen. Detta blir ännu viktigare vid föräldraaktiv inskolning. En del barn har svårt att möta många nya vuxna, och då måste man hitta lösningar för det. Framför allt kan man ha det i åtanke när barnen delas in i grupper; en pedagog kan vara något mindre aktiv i inskolningen och ägna sig lite extra åt dessa barn. Kanske behöver det heller inte sitta föräldrar vid alla matbord? Vilan är extra känslig för många barn, och då gäller det att fördela sig på ett bra sätt mellan rummen (Arnesson Eriksson 2010, s. 30).

Pedagogerna på Solgläntan har medvetet ett förhållningssätt där barnen själva får närma sig leken. Två pedagoger är utstationerade och aktiva i lek med halva den gamla barngruppen och den andra halvan är under tiden utomhus med en pedagog.

På Solgläntan har det fallit sig naturligt att föräldrarna successivt är mindre aktiva i leken i takt med att barnen blir varma i kläderna och tar kontakt med pedagoger och andra barn. Föräldrarna drar sig då på eget initiativ lite undan, pratar med varandra eller läser en bok. Det handlar hela tiden om ett samspel, ett givande och tagande, mellan föräldrar och pedagoger (Arnesson Eriksson 2010, s. 33).

Fördelar med en kortare, föräldraaktiv inskolning enligt Solgläntans utvärdering (Arnesson Eriksson 2010, s. 34);

- Barnen tar steget från föräldrarna till pedagogerna tidigare i inskolningen.
- Föräldrarna får en inblick i verksamheten och blir delaktiga.
- Föräldrarna får lära känna varandras barn och till viss del varandra.
- Pedagogerna räcker till bättre för den befintliga barngruppen.
- Det är lättare att behålla den röda tråden i det pedagogiska arbetet. Inskolningen integreras som en helhet i verksamheten, temaarbetet och så vidare.

På avdelningen Lyan på Bosgårdens pedagogiska enhet i Mölndal har de också föräldraaktiva inskolningar. ”Pedagogerna upplever att metoden skapar lugn och trygghet hos både barn och föräldrar. Barnen är inte ledsna, utan finner snabbt sin plats i verksamheten” (Arnesson Eriksson 2010, s. 36). Vid första inskolningen var föräldrarna med i verksamheten i fyra dagar, men pedagogerna upplevde att tre dagar skulle ha räckt, så detta justerades till nästa inskolning. Lyan strävar efter att alla pedagoger får skapa en relation till alla barn och föräldrar. De utser inte en inskolningsansvarig vid start utan avvaktar med att göra detta till efter inskolning.

Detta avsnitt visar på att den inskolningsmetod som varit mest använd på förskolor fortfarande är aktuell på liknande sätt i en del förskolor idag. Dock finns det en variation på inskolningsmetoder, en variation i dagarnas upplägg och i det förhållningssätt som förväntas av pedagoger och föräldrar.

Tidigare studier

Simonsson och Thorell (2010) och Annika Månsson (2011) betonar att forskningen gällande inskolning är begränsad. Simonsson och Thorell (2010) visar på att den forskning som gjorts främst handlat om hur barn anpassas till förskolan. I Simonssons och Thorells studie har de

haft ett tydligare fokus på barnens roll under inskolningen, vad barnen gör under inskolningen. Simonsson och Thorell menar att;

Inskolningspraktiken kan ses som en praktik där det nya barnet möter såväl den vuxendefinierade verksamheten som den kultur som skapats av de barn som redan finns i förskolan. Både den pedagogiska verksamheten och kamratkulturen innehåller normer och förväntningar som det nya barnet har att upptäcka och förhålla sig till. Dessa kan vara knutna till artefakter, utrymmen, pedagoger såväl som till andra barn (2010, s. 54).

Simonsson och Thorell menar att barnet redan från start i förskolan aktivt skapar sitt sociala liv där inte bara relationen till de andra barnen och pedagoger är betydelsefullt i det sammanhanget, utan även miljön och normsystem spelar in. Inskolningen är enligt Simonsson och Thorell en komplex process där barnet, barngruppen och pedagoger ingår. ”Att inskolningsbarnet lär sig hantera flera nätverk innebär att det utvecklar kompetenser som ett förskolebarn behöver, men att det också kommer underfund med det normsystem som reglerar förskolans sociala ordning och struktur.” (2010, s. 68).

Annika Månsson (2011) har studerat 20 barn 1-1,5 år vid en gruppinskolning. Hennes studie har ett genusperspektiv. Hon betonar att pedagogernas förhållningssätt återskapar traditionella könsroller. Hon menar att barnets utvecklande av det egna jaget sker i samspelet med pedagoger och den pedagogiska miljön. Pedagogernas förhållningssätt och förskolans miljö har på så sätt stor betydelse.

Ingrid Hårsman (1994) har i sin doktorsavhandling *Dagliga separationer vid daghemsstart* studerat barn som är mellan 6-12 månader. I hennes slutsats kan hon se att barnens olika reaktioner vid daghemsstarten visar att omfattningen av de dagliga separationerna och kvalitén på interaktionen mellan personal och barn är faktorer som påverkar barnens separationsstress och nedstämdhet (Hårsman 1994).

Lindahl och Pramling tar upp flera tydliga exempel i sin studie *Toddlers beginning in Swedish day-care center* (1993) som betonar vikten av att pedagogernas förhållningssätt och förmåga att läsa av de små barnen. Ett exempel är när barnet Anders vill ha en leksak som står högt upp i en bokhylla. Han flyttar en liten stol mot bokhyllan. En pedagog kommer och drar tillbaka stolen till bordet. Pedagogen var enligt författarna inte närvarande och satte sig inte in i barnets perspektiv, vilket är nödvändigt för att förstå barnet och därigenom skapa trygghet (Lindahl och Pramling 1993).

Studien visar tydligt att det är stora olikheter när det gäller hur barn upplever inskolningen och agerar när de inskolas. En del barn är redo att lämnas av förälder redan första dagen, medan det för andra tar flera månader innan de är inskolade. I studien har tio barn observerats under de första tre månaderna i förskolan. De flesta barnen vill ha en pedagog nära den första tiden. Det krävs att pedagogerna sätter sig in i barnens värld och tankar och möter barnen, de kan inte vara passiva och endast vänta på att barnen söker upp dem. Lindahl och Pramling framhåller vikten av att ha utbildad personal, då de kunde se att de pedagogerna hade större förmåga att sätta sig in i barnets värld (1993).

När barnet möter förskolan för första gången, är det en ny värld som uppenbarar sig. Barnet möter andra barn som samspekar, andra vuxna och en ny miljö, så oerhört mycket nytt att upptäcka och utforska för ett litet barn. Lindahls (1996) studie visar att ettåringarna är medvetna om sitt eget lärande. Barn kan ha ett stort fokus på det som de vill lära sig, de kan testa, dra sig tillbaka för att reflektera och sedan försöka igen. Detta stärker vikten av att

pedagogerna låter barnen få tid till att närma sig miljön, leken och leksaker i sin egen takt och till en början kunna återvända till en förälders famn för att hämta in trygghet innan det är dags att på nytt närma sig allt det nya spännande.

Jag har medvetet valt att inte lägga ett för stort fokus på anknytning, då många andra har haft detta fokus på sina uppsatser. Däremot är det en sådan stor del av inskolningen och finns som en naturlig del i skapandet av relationer med barnen. Broberg, Hagström och Broberg menar att ur anknytningspunkt vid inskolning är det särskilt viktigt att pedagogen aktivt arbetar för att skapa en nära relation till barnet med föräldrarnas stöd. Barnet behöver ha sin förälder närvarande under inskolningen och successivt vänja sig med föräldrarnas frånvaro. Dessutom är det viktigt att dagarna är korta och att barngruppens storlek är liten (Broberg, Hagström & Broberg 2012).

Både Annika Månsson (2013) och Carmen Dalli (1999) menar att man kan likna föräldrar, barn och pedagoger vid en triangel, där alla länkar till varandra. Relationerna mellan pedagog och förälder samt barn och pedagog påverkas av relationen mellan förälder och barn. Om föräldern är trygg med verksamheten, så blir barnet tryggare i verksamheten. Enligt Kihlbom påverkas barnets anknytning till pedagogen om barnet har en trygg anknytning till föräldern. Det är fullt möjligt för barnet att skapa en trygg anknytning till en annan vuxen ändå, men det förutsätter tid, kontinuitet och en pedagog som kan sätta sig in i barnets värld och bekräfta barnets tankar och känslor (Kihlbom 2003).

Den föräldraaktiva inskolningen är en relativ ny metod inom förskolan, den information som finns är knapphändig och ingen tidigare forskning har gjorts på denna form av inskolning. Det är en metod skapad i den pedagogiska praktiken. Detta gör att den föräldraaktiva inskolningen kan variera när det gäller rutiner och antal dagar som barnet skolas in beroende på förskola, enligt Liefvendahl (2010, s. 1).

Liefvendahl har gjort en observations- och intervjustudie i samband med sina studier på Stockholms universitet. Studiens övergripande syfte var att se små barns separationsreaktioner efter en föräldraaktiv inskolning. Liefvendahl kunde se att en majoritet av barnen kunde visa starka separationsreaktioner en längre tid efter inskolningen och hade ett stort behov av närhet till pedagogen. Hon kan se föräldrarnas närvaro under de tre första dagarna som positivt utifrån ett anknytningsteoretiskt perspektiv, men istället för den plötsliga separationen den fjärde dagen skulle en lösning kunna vara att då börja introducera korta separationer (Liefvendahl 2010).

Det finns en risk med föräldraaktiv inskolning att barn och pedagoger inte hinner få en relation under den korta inskolningen enligt Månsson (2013). Hon menar att föräldern är den som är aktiv under inskolningen och barnen hinner inte skapa en relation med pedagogerna. Det tar tid att bygga upp en trygg relation till barnet.

Det är en självklarhet att invänjningen måste ske gradvis, särskilt för yngre barn, med långsamt ökande dos av vistelse i barngruppen, först med och sedan utan föräldrarnas närvaro. Lyhört samarbete mellan personal och föräldrar krävs för att utforma invänjningen så att den i varje enskilt fall passar för såväl barnet och föräldern som avdelningen” (Kihlbom 2003, s. 38).

Enligt Kihlbom behöver inte föräldrarnas frånvaro påverka barnet negativt, men det krävs att barnet känner sig trygg med en eller flera pedagoger på förskolan. Kihlbom påpekar att ju yngre barnet är, desto viktigare är det att barnet hunnit knyta an till personalen och att det är väldigt viktigt att kontinuiteten inte brister. För att barnet ska knyta an och vara tryggt hos

pedagogen är det viktigt att pedagogen sätter sig in i barnets värld och förstår vad barnet känner och tänker (Kihlbom 2003).

I detta avsnitt lyfts att barnet successivt får vänja sig med den nya miljön, barn och pedagoger är att föredra ur barnets perspektiv. Vikten av att föräldrar och barn blir trygga lyfts också fram som en viktig del i inskolningsprocessen. Barn, föräldrar och pedagog skapar relationer som länkar till varandra, påverkar varandra. Som pedagog behöver du läsa både föräldrars och barns signaler och försöka sätta dig in i deras perspektiv. Genom att sätta dig in i barnets omvärld ökar du möjligheterna för att barnet känner sig bekräftat och ökar på så sätt barnets möjligheter för att känna sig tryggt.

Fenomenografi som metod

Uljens beskriver fenomenografin som en ”kvalitativt inriktad empirisk forskaransats” (1989, s. 10). Fenomenografin utvecklades av en forskningsgrupp som bildades 1970 med Ference Martons doktorsavhandling som utgångspunkt (Marton & Booth 2000, s. 31). Gruppen arbetade med att försöka se skillnader i hur lärande framstår för olika personer. Marton och Booth beskriver att fenomenografin är ett sätt, en ansats som kan användas vid forskning främst när det gäller frågor som är relevanta för lärande och förståelse i en pedagogisk miljö. ”Den fenomenografiska forskningens grundenhet är ett sätt att erfara någonting... och forskningens objekt är variationen i sätt att erfara fenomen. Fenomenografin har sin grund i ett intresse för att beskriva fenomen i världen såsom andra betraktar dem, och att avtäcka och beskriva variationer i det avseendet...”, enligt Marton och Booth (2000, s. 146).

Fenomenografin innebär alltså att ”man intresserar sig för hur fenomen i omvärlden uppfattas av människor, vilket innebär att man är ute efter innebörder istället för förklaringar, samband eller frekvenser... Det handlar om att identifiera uppfattningar och att beskriva variationer av uppfattningar. Man väljer att beskriva hur något framstår eller ter sig för människor (kallas andra ordningens perspektiv) och inte hur något egentligen är (första ordningens perspektiv)” (Stukát 2011 s. 37-38).

Kunskapssynen som ligger bakom fenomenografin är att olika människor uppfattar sin omvärld olika. Lärande, erfara, förstå, uppfatta är olika begrepp som jag möter när jag försöker få klarhet i den kunskapssyn som ligger bakom min studie. Fenomenografin innebär ett fokus på att vi alla uppfattar olika fenomen på olika sätt, beroende på vår tidigare erfarenhet, kunskap och förståelse. Det innebär att jag har min egen utgångspunkt i mitt lärande och när jag erfar ytterligare utvecklas min förståelse. På så sätt förändras jag, mitt synsätt och min förståelse. Genom mina nya erfarenheter utvecklas jag ständigt, i varje nytt rum, vid varje nytt möte.

Barn kan å ena sidan inte erfara eller skapa en förståelse för något som de inte har erfarenhet av, dvs föreställningar kan inte formas hos barn utan referenspunkt eller relation i deras värld. Å andra sidan förändras barn genom att deras medvetande förändras, dvs varje ny erfarenhet gör att barnet uppfattar och förhåller sig till världen på ett nytt sätt (Pramling, 1994, s. 19).

Kunskapen är personlig. Alltså hur jag förstår min omvärld är relaterat till mina erfarenheter, på så sätt utvecklas min förståelse relaterat till att jag får ytterligare erfarenheter. Genom att jag lär mig förändras jag, mitt synsätt på ett fenomen förändras när jag lär mig mer och mer.

Uljens (1989) lyfter att uppfattning är det mest centrala begreppet inom fenomenografin. Han tydliggör också att begreppet uppfattning är nära relaterat till begreppet kunskap. ”Genom att människan skapar mening mellan sig och sin omvärld skapar hon samtidigt en ram inom vilken hon kan bilda kunskap” (1989, s. 19). Uljens beskriver att uppfattandet innebär det grundläggande sätt som en kan gestalta något i ens omvärld. Att fånga ett meningsinnehåll och ge den en innebörd är hans tolkning av begreppet uppfattning inom fenomenografin (Uljens 1989).

Tillvägagångssätt

Enligt Stukát bör det första i forskningsprocessen vara att skriva en undersökningsplan (2011). I min undersökningsplan strukturerade jag hur jag ville lägga upp mitt arbete och med hjälp av den kunde jag tydligare se vad som skulle göras. Min undersökningsplan hade inskolning som titel och litteratur, syfte, metod, urval och tidsplan som underrubriker. Detta är inte den exakta struktur på undersökningsplan som Stukát (2011) beskriver, men passade som en bra arbetsplan för mig.

Då jag under min utbildning inte har fått den kunskap och förståelse som jag önskar att ha om inskolning, så var det viktigt i min arbetsprocess att börja med att fördjupa mig i ämnet. Traditionell inskolning och föräldraaktiv inskolning var två begrepp som jag började klargöra för mig själv och som också fick stort utrymme i början av mitt arbete med denna uppsats. Enligt Starrin och Renck bör man innan intervjuerna sker ha skaffat sig förkunskaper om ämnet (1996). De påpekar att det är viktigt att man sedan i sin undersökning inte låter förkunskaperna vara ett hinder för att kunna ta in, i mitt fall, nya perspektiv. ”Det är således viktigt att de kunskaper man skaffat sig inte motverkar ett öppet sinnelag” (Starrin & Renck 1996, s. 60).

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod i min studie. Kvalitativ metod kan användas när man som jag vill undersöka hur pedagoger upplever en företeelse. Larsson anser att kvalitativ metod kan användas när man undersöker hur människor upplever en situation och man kan exempelvis använda sig av intervjuer (1986), vilket jag har valt att göra. Larsson påpekar vikten av att man väljer rätt metod efter vilken typ av uppsats man skriver (1986). Detta känns som den mest lämpliga metoden för mig, då jag vill undersöka olika pedagogers uppfattningar. En fenomenografisk ansats har jag valt att ha på min studie och det innebär att min analys vilar på en empirisk grund, i mina intervjuer får jag fram pedagogers uppfattningar, som jag beskriver och sedan analyserar.

Särdrag för fenomenografin har Larsson sammanfattat i fyra punkter (1986, s. 21-22) som jag har haft med mig i mitt arbete med denna studie. Dessa punkter är;

1. Vårt forskningsobjekt är *andra ordningens* perspektiv – hur omvärlden ter sig för människor.
2. Vår utgångspunkt är intervjuer med människor – den *empiriska* grunden.
3. Vi strävar efter att beskriva skilda sätt att föreställa sig något – *variationen* i kvalitativt skilda uppfattningar av ett fenomen.
4. Våra beskrivningskategorier är bundna till det unika innehåll som beskrivs och representerar fundamentala skillnader i sätt att uppfatta

något – uppfattningsnivån.

Med andra ordningens perspektiv menar alltså Larsson hur människor ”upplever något – hur något ter sig för någon”, till skillnad från första ordningens perspektiv som ”handlar om fakta – vad som kan observeras utifrån” (1986, s. 12).

Medvetet valde jag att söka mig till olika förskolor i och i närheten av Göteborg, då jag annars misstänkte att man i sina pedagogiska samtal kunnat enas om ett gemensamt synsätt på inskolningsmetoden. Dessutom ville jag uppmärksamma skillnader i inskolningsmetoden och se om den praktiseras olika på olika förskolor.

Sammanlagt kontaktade jag 6 pedagoger för att delta i studien. Jag lyckades genom att kontakta förskolechefer och stadsdelsansvariga få fram kontaktuppgifter till 5 pedagoger. Av dessa var det 4 som tackade ja och den femte lämnade inget svar. En pedagog kontaktade jag utan att gå via förskolechef eller stadsdelsansvarig, som tackade ja till att delta.

Respondenterna, pedagogerna som intervjuas, får dela med sig av den uppfattning som de har om ett specifikt fenomen, inskolning. På så sätt har frågorna en fenomenografisk karaktär. Inför första intervjun funderade jag över vilka frågor som jag ville ställa och hur jag skulle ställa dem. Kvalitén på min studie är beroende av hur jag ställer frågorna och min tolkning av det som respondenterna säger (Kvale & Brinkmann 2009). Larsson (1986) påpekar att personer som intervjuas kan ledas av frågorna, men att när frågorna gäller det arbete som man utövar är risken inte lika stor. Mina intervjuer var halvstrukturerade (Stukat 2011), vilket innebar att jag var medveten om vad jag ville fråga efter, men ordningen som jag ställde frågorna berodde på situationen. Jag ställde följdfrågor som: På vilket sätt? Hur menar du då? Och frågor som förtydligade att jag hade uppfattat respondenten rätt: Menar du att...? Jag verifierade på så sätt respondenternas svar under själva intervjun om jag var tveksam hur jag skulle tolka svaret (Kvale & Brinkmann 2009).

I mitt fall bestämde jag mig för två grundfrågor, där jag kan komma med korta följdfrågor för att få pedagogerna att utveckla sitt svar mer. Följdfrågorna kunde se olika ut beroende på vad respondenten hade svarat på grundfrågan. Frågorna hade jag informerat pedagogerna om när vi bokade tid för intervjun över telefon och såg ut så här;

Hur ser inskolningen ut hos er?

Vilka fördelar och nackdelar ser du med denna inskolning utifrån

- barn?
- föräldrar?
- pedagog?
- verksamhet?

Under intervjuerna frågade jag även vilket förhållningssätt som de har mot barn och föräldrar och vilken roll föräldrarna förväntades ha under inskolningen om inte pedagogerna naturligt berättade detta när de berättade om sin inskolningsmetod. Jag hade en checklista över vad jag ville skulle ha framkommit under intervjun.

Jag planerade ett förhållningssätt vid intervjuerna som skulle bidra till ett förtroende mellan mig och pedagogen jag intervjuade. Jag informerade redan vid telefonsamtalet där jag bokade tid för intervju om att pedagogernas identitet inte kommer vara synlig i min studie. Detta tror jag också bidrog till en öppenhet under intervjuerna.

Intervjuerna skedde på pedagogernas arbetsplatser i avskilda rum i personalens utrymmen på förskolorna vid fyra av de fem intervjuerna. Den femte intervjun hölls utanför arbetsplatsen på en avskild sittplats strax intill. Det var min önskan att intervjuerna skulle ske på en lugn och avskild plats.

Genom att medvetet välja att intervjua pedagoger på olika förskolor och i olika stadsdelar alternativt orter angränsade till Göteborg, så ökade jag möjligheterna till att pedagogernas uppfattningar skulle vara fria från påverkan av varandra. På grund av tidsbrist har jag valt att begränsa antalet intervjuer till fem. Jag valde att spela in intervjuerna, då jag ville ha möjlighet att lyssna till fullo under själva intervjun och inte känna mig tvungen att skriva ner samtidigt. Samtidigt blev det möjligt att lyssna igen på samtalet och kunna beskriva pedagogernas uppfattningar helt korrekt. Jag bad om pedagogernas samtycke till att spela in intervjuerna med löfte om att de bara skulle lyssnas på av mig och skrivas ned och därefter raderas. Pedagogerna fick ett brev personligen vid intervjun eller via epost, som informerade om studiens syfte. Brevet hade kontaktuppgifter till mig och informerade syftet med studien. Brevet informerade också om att det är frivilligt att delta i studien och att de när som helst kunde välja att ej längre delta (se bilaga). Pedagogernas namn är ändrade i resultatredovisningen och de har alla andra namn än de namn jag använder. På så sätt uppfyller jag de fyra huvudkraven som Humanistiska-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HFSR) menar är viktigt ur ett etiskt perspektiv vid forskning, informationskrav, samtyckekrav, konfidentialitetskrav och nyttjandekrav (Stukát 2011).

Mitt insamlade data, empirin, tog många timmar att transkribera (renskribera). Jag pausade inspelningen i stort sett efter varje mening för att skriva ner de exakta orden och markerade ut pauser och tonfall. Efter transkribering av intervjuerna bearbetade jag texterna för att få dem läsbara och publicerbara. Därefter kunde jag påbörja analysen.

När man använder en fenomenografisk ansats till sin uppsats, så innebär det att den empiri man insamlat, i mitt fall mina intervjuer bearbetas genom att ”man läser, sorterar och så småningom framträder ett mönster som kan användas till att kategorisera uppfattningar. Kategorierna får inte överlappa varandra och det ska vara entydigt till vilken kategori en utsaga kan hänföras. Resultatet brukar bli att man finner ett antal kvalitativt åtskilda uppfattningar eller sätt att tänka” (Stukát 2011, s. 38).

Min tanke innan jag påbörjade intervjuerna var att jag i mitt resultat skulle ha olika beskrivningskategorier, men då intervjuerna var gjorda kände jag en svårighet att lägga upp mitt resultat på ett sådant sätt. Jag valde istället att redovisa intervjuerna tematiskt efter vilken inskolningsmetod respondenten beskrev och sedan redovisa likheter och skillnader som framkommit. Därefter valde jag att ha en slutdiskussion där jag kopplar resultaten i min studie till bakgrund och tidigare studier.

I pedagogernas varierade uppfattningar kommer jag alltså att försöka se likheter och skillnader. Larsson menar att ”kärnan i analysen, det fungerande verktyget – är jämförelsen mellan olika svar. Man söker ständigt efter likheter och skillnader... Det är genom att jämföra skillnader som en uppfattning får en gestalt – genom kontrasten till andra uppfattningar ser man det karaktäristiska för en uppfattning” (Larsson 1986, s. 31).

Jag har medvetet försökt att skriva begripligt och vill att man enkelt ska kunna ta del av min studie och kunna se hur jag gått tillväga. Jag har försökt att ha ett tydligt fokus på mitt ämnesval och anser att jag undersökt det jag avsett att undersöka vilket bidrar till studiens validitet (Kvale & Brinkmann 2009).

På grund av den tidsram som jag hade för examensarbetet fick jag begränsa antalet intervjuer till fem. Detta kan påverka studiens generaliserbarhet (Kvale & Brinkmann 2009). De fem respondenterna i min studie beskriver inskolning i fem olika verksamheter. Om jag eller en annan forskare skulle utföra en likadan studie där fem andra pedagoger från fem andra verksamheter deltar, så är det möjligt att de inskolningsmetoderna och de pedagogernas uppfattningar skulle se annorlunda ut. De fem respondenterna i min studie har sina uppfattningar som bygger på deras erfarenhet och deras förståelse.

Resultatredovisning

Jag inleder min resultatredovisning med att redovisa intervjuerna indelat efter lång och kort inskolningstid. Därefter visar jag likheter och skillnader i variationerna på inskolningsdagarnas längd, inskolningsansvarig och pedagogers samt föräldrars förhållningssätt. I slutdiskussionen som sedan följer, diskuterar jag respondenternas uppfattning och erfarenheter och kopplar detta till bakgrund och tidigare studier. Mina egna tankar och tyckande får i slutdiskussionen också ett utrymme.

Kort beskrivning av de intervjuade pedagogerna;

Mona har 28 års arbetserfarenhet i förskola. Hon arbetar i en kommun som angränsar till Göteborg. Inskolningen som hon beskriver är på en småbarnsavdelning med barn mellan 1-3 år.

Sara arbetar på en förskola på en ort nära Göteborg. Hon har arbetat på förskola i 12 år. På avdelningen som hon arbetar på finns 15 barn som är mellan 1-2 år.

Sofia arbetar på en förskola på en ort som ligger nära Göteborg. Hon har arbetat som förskollärare i 2 år och varit med om tre inskolningar under den tiden. Avdelningen hon arbetar på är en småbarnsavdelning med 21 barn.

Lotta har 5 års arbetslivserfarenhet i förskola. Idag arbetar hon på en relativt ny förskola som endast funnits i ett år. Barnen på avdelningen 15 och är 1-2 år. Arbetslagen är lika nya. Förskolan ligger på en ort som angränsar till Göteborg.

Klara har ungefär 15 års erfarenhet i förskola och arbetar på en förskola i Göteborg. På Klaras avdelning finns 16 barn mellan 1-3 år.

Lång inskolning med flexibelt upplägg

Av de fem respondenterna var det tre som beskrev att de använder sig av en längre inskolning där dagarna förlängdes successivt och pedagogerna har en flexibilitet gällande upplägget beroende på barn och förälder. Dessa tre är Mona, Sara och Sofia.

Mona börjar med att beskriva förarbetet till inskolningen. När de får placeringsmeddelandet på våren skickar de vykort och hälsade barnet och dess föräldrar välkomna till förskolan en viss dag och tid. Övriga dokument som ska fyllas i skickas direkt från kommunen. Vid första mötet är det mest fokus på föräldrarna, att de ska få den information om rutiner och

inskolning. Relationen med föräldrarna anser Mona vara av stor vikt. Hon menar att om man får en bra relation med föräldern så att den känner sig trygg, så förs den tryggheten vidare över på barnet. Mona säger:

Förr då bestämde vi vem som ska ha hand om vilket barn. De första åren var det lite fyrkantigt, men med åren blev vi mer flexibla och kunde byta barn med varandra om man mer passade ihop med det barnet, den familjen. Ibland passar man inte ihop med den familjen, barnet och det är viktigt att man känner att det stämmer. Vi övergick helt till att inte dela upp barnen med en gång utan avvakta till man såg vilken pedagog som får bäst relation med familjen. A och o är alltid bemötande och förtroende för varandra och känna in barnet.

De räknar med att inskolningen tar 14 dagar, men det är olika från barn till barn. Enligt Mona har det att göra med barnens personlighet hur bra det går, hur lång tid det tar. De ökar tiden på förskolan för barnet successivt. Först en timma de första dagarna och sedan ökar man och lägger in lunch och andra moment allt eftersom. Det kan se lite olika ut. Förut tyckte de det var viktigt att föräldern var med vid varje måltid och alla nya moment som förekommer under dagen, men så gör de inte längre. Mona säger:

Det är viktigaste att man etablerar en kontakt och att barnet får förtroende till en. Att man också tar hänsyn till vilken typ av barn det är. Alla är ju olika. Vissa är jätteframåt och vissa är jätteförsiktiga så man får verkligen anpassa sig efter hur det barnet är liksom. Man kan behöva sitta kanske en vecka två veckor att man bara är i närheten och låta barnet ta kontakten och vissa barn kan du gå fram till och få kontakt med en gång och vissa barn får man vänta ut. Det är jättemycket att man får känna in.

En annan aspekt kring inskolningens längd är hur mycket tid föräldrarna vill och kan lägga på inskolningen enligt Mona. Hon har varit med om att inskolning varat i månader. Hon menar att det är viktigt att du som pedagog alltid anpassar inskolningen efter barnet och familjen. Mona säger:

Man får känna av om barnet är moget för att vara med på lunchen tillsammans med sin mamma eller pappa eller kanske är det bättre för det här barnet om föräldern inte är med. Alltså det är hela tiden får du anpassa till det barnet du har och vilken familj du har.

Mona har ofta skolat in barn som har ett annat modersmål än svenska och anser att det kräver att man är ännu mera tydlig då. Ibland tar de in en tolk, men det beror från familj till familj. Hon kan se att inskolningen oftare tar längre tid med dessa barn. Mona säger:

De barnen tar ofta längre tid att skola in och det är ju inte konstigt med tanke på att de kanske inte ens förstår vad du säger till dem. De förstår inte vad den nya vuxna i den nya miljön pratar om. Det är inte konstigt att de är ledsna och det kan ta jättelång tid innan de känner sig trygga.

En otrygg förälder kan enligt Mona påverka att barnet också får svårare att känna sig trygg. I sådana situationer anser hon att det är bättre att föräldern inte är med så mycket. Även om barnet är ledset, så gör man avskedet snabbt och kort. Det är alltid viktigt att man berättar för föräldern och gör den införstådd med att de säger hejdå ordentligt så inte barnet upplever det som att de smiter enligt Mona. Hon säger:

Det är många som bara vill kila när det är lugnt. Det är inte farligt om de gråter. Det går över. Att de kan lita på att nu går mamma, men hon kommer tillbaka. Jag förstår att det är svårt med de där tårdrypande ögonen. Hjärtat går i tusen bitar. Men det går över väldigt fort.

Vissa barn är enligt Mona redan inskolade efter en vecka, men det ser väldigt olika ut. Barn som aldrig har varit ifrån sina föräldrar kan hon tycka kan vara svårare att inskola, då de inte är vana vid att föräldern kan gå och komma tillbaka. Mona tycker att ettåringar är lättare att skola in än tvååringar, då de har blivit mer medvetna och upplever separationen från föräldern svårare.

På Monas avdelning har de provat att skola in i grupp endast en gång. Hon säger:

Vi tyckte inte det var bra. Vi skolade in sex barn samtidigt. Fördelen är att det går snabbare, två veckor istället för kanske åtta veckor och skola in barnen. Jag tycker det var bättre att dela upp det och att de första barnen hann bli trygga innan de nästa kommer. De barnen som är kvar från året innan, de flesta är två år, de går tillbaka lite och skriker ganska mycket och börjar slå på varandra. De får ju mindre uppmärksamhet då och det blir verkligen så, de måste göra något. Det är rätt så intressant att se alltså. Det blir verkligen så.

Mona anser att den gamla barngruppen behöver mycket stöd i förändringen när de nya barnen ska skolas in. Under inskolningsdagarna är pedagogerna aktiva i lek med den gamla barngruppen, men håller sig nära det nya barnet. De försöker göra barnet nyfiskt och vill att barnet själv närmar sig barngrupp, pedagoger och leken. Föräldrarna är oftast passiva och sitter i en soffa som är placerad så att barnet lätt kan vandra mellan leken och föräldern.

Under intervjun förmedlar Mona att läsa av föräldern och barnet och arbeta för relationerna med dem som innebär förtroende och trygghet är en förutsättning för en bra inskolning. De är i arbetslaget flexibla och individanpassar varje inskolning ut efter barnet och föräldrar. Mona ser relationsskapande med barnet som viktigast, men påpekar att för att barnet ska känna sig tryggt, så behöver föräldern känna sig trygg.

Monas beskrivning av inskolningen på förskolan liknar det upplägg som Sara beskriver att de har. Sara beskriver att de i förberedelsearbetet inför inskolning brukar förskolechefen bjuda in eller alla nya barnen på vårterminen och då går hon igenom all den allmänna informationen om förskolan och därefter går pedagogerna in till sina avdelningar. Där berättar de lite lätt om avdelningen. De försöker tänka på att det inte ska bli för mycket information för föräldrarna. Under det här mötet försöker de läsa av om föräldrarna är oroliga inför inskolningen eller visar stort intresse inför det nya som väntar. På så sätt kan de lättare möta föräldrarna vid nästa möte, anser Sara.

När det gäller inskolningen är de enligt Sara väldigt flexibla. De informerar om verksamheten, men anser att det är föräldrarna som känner sitt eget barn bäst, så de vill att föräldrarna berättar så mycket som möjligt om barnet. Sara säger:

Vi brukar säga att det tar ungefär två veckor och att vi vill lära känna barnet innan vi pratar om tider. Vi frågar föräldrarna hur de har det, vilka möjligheter de har att vara här under dagarna, lyssnar väldigt mycket på föräldrarna. Vi ser det som att det inte är bara barnet man skolar in utan det är föräldrarna, hela familjen vi skolar in till någonting som kan vara helt nytt för dem, första mötet med förskolan kanske för många.

Alla tre i arbetslaget är lika ansvariga under inskolningen. De vill arbeta för att barnet knyter an till alla tre pedagogerna. I många år har de arbetat för att alla pedagoger ska vara ansvariga för inskolningen och Sara ser det som fördelaktigt och något hon inte skulle vilja ändra på. Alla pedagogerna är även med på inskolningssamtal och utvärderingssamtal vilket bidrar till att de alla skapar en relation även till föräldrar. En stor fördel är att verksamheten inte blir lika sårbar om en av pedagogerna är sjuk eller behöver vara ledig enligt Sara. Under inskolningens första dagar är de medvetet väldigt försiktiga. Sara säger:

Vi går inte fram och tar barnet utan vi är i miljön och jobbar med material som finns i miljön och försöker uppmärksamma barnet på materialet och sen när vi märker att barnet börjar komma in börjar vi närma oss lite mer. Vi försöker att inte förmedla att nu ska du vara här med mig utan istället nu ska du vara här i vår miljö och vi finns här för dig.

Om ändå ett barn söker sig lite extra till en av pedagogerna, så har de det i åtanke vid exempelvis första lämnningen enligt Sara. Hon förtydligar att det alltid är alla som ansvarar för inskolningen, men när man ser att barnet eller föräldern närmar sig en av dem så kan den var lite mer med barnet den dagen. Sara påpekar vikten av att föräldern ska känna sig trygg. Hon menar att om föräldern är trygg, så blir barnet tryggt. Hon uttrycker det att ”först kommer föräldern sen kommer barnet”.

Sara tycker det är viktigt att lyssna på föräldrarna och fråga hur de tycker att det känns under inskolningen och om föräldrarna önskar att de gör på något annat sätt. Däremot kan hon se att en del föräldrar kan bli mer osäkra av att få för många frågor, så det gäller att läsa av föräldrarnas signaler. Sara upplever föräldrarna på förskolan som trygga och ser det positivt att de vågar fråga, visa oro och vågar kritisera.

Sara ser det som positivt att barnen vågar visa känslor och vågar vara ledsna. Pedagogerna finns där och tröstar och bekräftar känslan. Sara menar att om barnen visar att de är ledsna så är det ett tecken på att de är trygga i miljön och med dem.

Barn inskolas på förskolan kontinuerligt över året. Det är oftast fyra barn som skolas in samtidigt. En del av den gamla barngruppen är med, men inte alla. De försöker hålla inskolningsgruppen liten för att på så sätt skapa ett lugn enligt Sara. Inskolningen brukar ta ungefär två veckor, men oftast känner de att barnen har kommit in i verksamheten redan efter första veckan. Första dagen är barn och förälder på plats i en timme, andra dagen två timmar och sedan utökar de tiden successivt och lägger in ett nytt moment varje dag. De rekommenderar kortare dagar i början om föräldrarna har möjlighet, men är väldigt flexibla efter hur det ser ut för föräldrarna. Under inskolningen har de inga planerade aktiviteter, utan arbetar med det materialet som alltid står framme. De gör på detta sätt för att det inte ska bli en stress över att hålla i en aktivitet. Enligt Sara bidrar detta till att alla är mer avslappnade och pedagoger, föräldrar och barn lär känna varandra när man leker med materialet. De försöker medvetet locka barnen till materialet och miljön. Enligt Sara har alla pedagogerna ett gemensamt förhållningssätt under inskolningen där de skolar in barnen till verksamheten och försöker få med barnet i gemenskapen. De leker med den gamla barngruppen och vill att de nya barnen själva ska vilja vara med i leken. Ibland kan Sara vara med om att föräldrar vill styra sina barn till leken, men då förklarar hon för föräldern varför att det är viktigt att barnet själv ska lockas till leken och självvalt välja att vara med.

Sara ser inga nackdelar med inskolningen. De försöker att gemensamt på avdelningen inte uttrycka det på det sättet. Hon tycker att det fungerar bra, men däremot kan hon områden som de kan behöva utveckla. I de gemensamma reflektionerna kan de tillsammans se om det är något de behöver utveckla. Ett sådant utvecklingsområde som de sett är att föräldrarna styr barnens fokus till pedagogerna och inte till de andra barnen eller miljön. De funderar över om de på något sätt kan hjälpa till för att barnen ska uppmärksamma leken och de andra barnen istället.

Sara beskriver inskolningens upplägg väldigt flexibel. Innan de i arbetslaget diskuterar tider med föräldrarna, vill de lära känna barnet. Oftast läggs inskolningsdagarna upp med att de ökar successivt och tar sammanlagt två veckor. Alla pedagoger är lika ansvariga för alla barn under inskolningen och de arbetar alla för att skapa en bra relation med alla barn och alla föräldrar. Detta gör att verksamheten inte blir lika sårbar. Sara anser att det är viktigt att föräldern känner sig trygg och att det är en förutsättning för att barnet ska känna sig tryggt. Pedagogerna strävar efter att barnet lockas till miljön, material och lek. I leken lär barn, föräldrar och pedagoger känna varandra.

Sofias beskrivning av inskolningen skiljer sig från det upplägg som Mona och Sara har. Sofia berättar att de har en föräldraaktiv inskolning, men inskolningen är individuell och dagarna utökas successivt precis som på Monas och Saras förskolor. Att inskolningsmetoden är föräldraaktiv informerar de föräldrarna om innan inskolning. För dem innebär en föräldraaktiv inskolning att föräldern är den som sköter tröst och omsorg under inskolningsdagarna. Föräldrarna byter blöja och tröstar. Barnet får närma sig pedagogerna när de vill. Första dagen är barnet oftast väldigt nära sin förälder. Andra dagen uppmuntrar de föräldern att vara lite mer passiv till leken, tråkig, bara sitta bredvid. Föräldern kanske kan sitta på en stol istället för på golvet och så ser de hur barnet agerar. Hon säger att hon ”försöker bryta barriären att jag är en fröken och du är ett barn”.

Detta gör hon genom att möta barnet i leken. Hon kan exempelvis använda sig av en handdocka eller en bil. Handdockan eller bilen blir neutral i deras möte. Handdockan kan prata med barnet eller bilen köras mot barnet. Sofia beskriver på så sätt ett väldigt konkret sätt hur de gör vid det första mötet med barnet.

På förskolan har de gruppinskolning, 3-4 barn med föräldrar. Första dagarna är det bara att vara exempelvis kan föräldrar, barn och pedagoger sitta på golvet och låta barnet upptäcka. De har samling, men är noga med att föräldrarna vet att barnen inte måste sitta vid samlingen. De får gå runt och upptäcka om de hellre vill det. Försöker skapa ett lugn i stunden så att det är tryggt. Sofia säger; ”Sen när vi tycker att det går bra efter ett par på dagar säger vi till föräldern att nu tycker vi att du kan lämna en stund. Oftast efter tre dagar, men det är individuellt”.

Sofia tycker det är viktigt att man är tydlig mot föräldern om att de ska vara tydliga med sitt avsked och gå. En del föräldrar har väldigt svårt att lämna sitt barn. Föräldern får inte visa sin osäkerhet inför barnet och ska inte tveka, när hen ska gå. Sofia påpekar att; ”Barnet kommer ju aldrig knyta an till mig om föräldern står bredvid”.

Sofia vill att föräldern förmedlar en känsla till barnet att här är det bra. Är föräldern trygg blir barnet tryggt. Föräldern måste förmedla till sitt barn att här har barnet det bra. Jag kommer snart. Hon uppmuntrar föräldern att vara glad och säga hejdå, även om det är svårt. I samtalet med föräldern vill hon ödmjukt förklara att föräldern är allra viktigast för barnet, men för att

de ska skapa en relation, måste föräldern gå. Hon berättar att hon exempelvis kan uttrycka sig så här; ”Du är alltid den bästa för ditt barn. Du kommer alltid vara nummer ett för ditt barn, men nu måste jag få chansen att bli godkänd och då måste du gå”.

På förskolan vill de att föräldrarna är med på varje moment som sker i verksamheten. De introducerar ett nytt moment varje dag. Första dagen är förälder och barn på förskolan i en timme. Andra dagen är de där i två timmar. Tredje dagen kanske de lämnar en timme, men kommer tillbaka och äter lunch med barnet. Den fjärde dagen är de med på vilan. Inskolningen sträcker sig oftast upp till två veckor. Detta är individuellt enligt Sofia och beror på barnet och föräldern. Den andra veckan brukar oftast innebära att föräldern endast är tillgänglig och ska kunna komma till förskolan om pedagogerna ringer.

Inskolningar påverkar den gamla barngruppen. En del barn blir skakiga. Det är huvudanledningen till att de vill i möjligaste mån koncentrera inskolningarna till terminstarterna och hålla dem så korta som möjligt.

Vi vill gärna ha inskolningen klar på en vecka och det beror främst på den gamla barngruppen. En del barn kan bli oroliga av att inskolningsbarnens föräldrar är med i verksamheten. Så ibland när inskolningen verkar dra ut på tiden, så väljer vi att nu är det dags att lämna. Även om barnet är väldigt ledsen. Man vill ju inte att barnet vänjer sig med att föräldern är där.

I arbetslaget har de haft inställningen att barnet ska välja pedagog att knyta an till, men verksamheten är organiserad på ett sådant sätt så att de delar upp barnen innan inskolning. 4 pedagoger och 21 barn uppdelas i två grupper innan, så att grupperna blir jämnt fördelade. I många moment under dagen är de uppdelade i dessa grupper, men är även full grupp med 21 barn vissa delar av dagen. Försöker få en relation till alla barn så att det ska fungera vid lämningar oavsett vilken pedagog som är på plats. Sofia kan se fördelar och nackdelar med att ha en pedagog som är inskolningsansvarig. Hon säger; ”En del föräldrar vill veta vem som är ansvarspedagog och då är det skönt att ha ett svar. Men jag vill inte att föräldrarna ska känna sig låsta vid det”. Sofia märker att föräldrar som ser henne som ansvarspedagog, inskolningsansvarig vänder sig till henne med allt och kan ha svårare att vända sig till de andra pedagogerna.

Sofia trivs med inskolningsmetoden. I uppföljningssamtalen framkommer det att också föräldrarna är nöjda med inskolningen. De uttrycker att de uppskattar att ta del i hur verksamheten fungerar, hur rutiner går till och att deras eget barn blir sett.

Arbetslaget har tillsammans kommit överens om hur de ska arbeta och i arbetslaget reflekterar och utvärderar de tillsammans. De kan i arbetslaget känna att de är trötta efter inskolningen, att det tar mycket kraft och energi. Att känna sig trygg i arbetslaget menar Sofia är väldigt viktigt. Ibland måste man tänka om när det dyker upp något som inte fungerar enligt Sofia och då är det oerhört viktigt att man i arbetslaget kan hitta nya lösningar tillsammans.

Kort inskolning med samma upplägg för alla barn

Lotta beskriver deras inskolningsmetod som en föräldraaktiv inskolning. Den har en variation på tre till fyra dagar beroende på barnen. Dag ett är barn och förälder med 9-12, dag två och

tre är de med 9-14. Föräldrarna ska vara delaktiga och sköta barnets omsorg och vara aktiva i lek och göra alla aktiviteter som sker i verksamheten. Fjärde dagen lämnar föräldern barnet. Första tiden därefter vill de att föräldrarna ska vara tillgängliga och att barnet ska ha korta dagar på verksamheten. Efter två veckor har barnet ordinarie tider. Lotta säger att:

Första dagen sitter barnen ofta hos mamma eller pappa. Vi är mest i närheten med alla barnen, säger deras namn och försöker bjuda in. Andra dagen brukar det vara lite lättare ... kanske säger... vill du följa med och läsa en bok. Låter föräldrarna vara nära. En del barn är väldigt framåt och kommer med en gång.

Under första inskolningsdagen är större delen av den gamla barngruppen ute, endast ett par barn av dem är inne med de nya barnen och deras föräldrar. De delar upp sig, en pedagog fokuserar på den gamla barngruppen och de andra två är med de nya föräldrarna och de nya barnen. Inne har de en planerad aktivitet, oftast vattenlek. De planerar aktivitet efter vad de tror att barnen tycker om. Arbetslagets uppfattning är att de flesta barnen älskar vatten och därför väljer de att ha en sådan station. De nya barnen bjuds in att delta i aktiviteten. En del barn är nöjda med att stå och titta på och då får de den möjligheten.

Även den andra dagen brukar de vara inne, men då är även den gamla barngruppen med. Lotta ser det som svårt att vara på den stora gården med de nya föräldrarna och deras barn. Hon tycker det är svårare där att ha barnen under uppsikt och samtidigt kunna prata med föräldrarna.

Lotta ser det positivt att föräldrar får vara med hela dagar. De är med på alla rutiner och aktiviteter under dagen och får på så sätt bra insyn i hur verksamheten fungerar. Pedagogerna förklarar vad de gör och varför. Som exempel nämner Lotta morgonmötet de har varje dag. För föräldern förklarar hon att morgonmötet är till för att de ska se varandra, sjunga lite och prata om vad som ska ske under dagen. Morgonmöte har de på de äldre avdelningarna också och Lotta förklarar att de startar detta moment redan för de små barnen och bygger en grund som sedan utvecklas på nästa avdelning.

I uppföljningssamtalen som de har ungefär tre månader efter inskolningen har de uppfattat föräldrarna som nöjda med inskolningen och att föräldrarna också ser det fördelaktigt att veta hur verksamheten fungerar.

Pedagogerna försöker lära känna föräldrarna under inskolningsdagarna och skapa en relation till dem och barnen, men ser det som svårt att få tiden att räcka till ibland. Pedagogerna pratar med föräldrarna och ställer frågor om familjen. De frågar om hur barnet lättast blir tröstat, om har barnet napp eller snutte och försöker på så sätt lära känna barnet genom föräldern. Lotta säger; ”Vi lär känna föräldrarna också. Föräldrarna är aktiva och barnen ser att föräldrarna också gör samma sak och det skapar trygghet för barnen. Mamma äter ju här så det kan jag också göra”.

Innan inskolningen har föräldrarna blivit informerade om hur inskolningen går till och vilken roll de förväntas ha under dagarna på förskolan. Pedagogerna vill att föräldrarna är aktiva i alla aktiviteter framför allt de två första dagarna. Lotta kan ibland vara med om att vissa föräldrar inte är så aktiva som pedagogerna önskar. Hon säger; ”En del föräldrar sitter på golvet och pratar lite, blir lite passiva, bara de inte blir det för fort. För då står ju bara barnet där.”

När föräldern ska lämna barnet den fjärde dagen är de informerade om att avskedet ska vara tydligt och kort. Om föräldern är orolig, så uppmuntrar de föräldern till att ringa efter en halvtimme för att höra hur det går.

Lotta har svårt att tänka sig den traditionella inskolningen, som hon beskriver som ungefär två veckor lång och startar med någon timme om dagen i början. Hon har haft erfarenhet av det innan hon började på denna förskola. Som förälder har hon också föredragit den korta inskolningen efter att ha inskolat sina egna barn både med en traditionell inskolning och med en kortare, föräldraaktiv inskolning. Några nackdelar med den inskolningsmetod som de har på avdelningen kan inte riktigt Lotta se.

När vi kommer in på inskolningens längd och frågan om det passar alla barn, så säger Lotta:

Det barn som eventuellt behöver längre inskolning, så är det inte det ...
Visst vill de stanna fyra eller fem dagar så är det okej, men jag tror inte att det gör någon skillnad. De barn som skriker och vrålar hade nog gjort det ändå. Tror jag... fast det vet ju inte jag.

På avdelningen har de ingen inskolningsansvarig, utan alla tre delar på ansvar och de försöker att alla pedagoger får tid med alla föräldrar och barn. Sara menar att ha en inskolningsansvarig är något som för henne känns förlegat. Hon tycker det är något som mer förekom tidigare och inte är aktuellt idag. Däremot har de en tydlig arbetsfördelning under inskolningsdagarna, så att varje pedagog vet precis vad hon ska göra under inskolningen, alltså vid vilken aktivitet man är placerad eller om man är ute med de gamla barnen. Planering och struktur är väldigt viktigt för att få en bra inskolning anser Lotta. Lotta säger:

Jag gillar inskolning. Jag tycker det är roligt. Jag tycker att vi har ett väldigt bra koncept och det fungerar bra. Så länge vi har kvar vår struktur och planering i arbetslaget och vi lyssnar och kommer fram till bra saker för att få det så bra som möjligt... Det fungerar väldigt bra så jag vill inte ändra något. Vi är ambitiösa här. Här är ambitionen att det ska hända lite och ta del av nya influenser. Det traditionella är bra, men en blandning är nog det bästa.

Klara beskriver också en kort inskolning när jag intervjuar henne. Hennes beskrivning av den korta föräldraaktiva inskolningen skiljer sig på vissa punkter i jämförelse med Lottas variant. På förskolan har de en föräldraaktiv inskolning sedan minst 6-7 år, innan dess hade de den mer traditionella inskolningen som Klara arbetat med i ungefär 8 år. Den stora skillnaden mellan dessa inskolningsmetoder är enligt Klara att "Barnen lär sig vara här, istället för att lära sig att säga hej då hela tiden som det var med den andra traditionella inskolningsmetoden".

Klara är den som jag intervjuat som arbetat längst med föräldraaktiv inskolning och hon berättar att hon tror att de var den första förskolan som började med denna inskolningsmetod i Göteborg. Klara och en annan pedagog på förskolan läste om föräldraaktiv inskolning som de hade på en förskola i Stockholm och blev intresserade av denna inskolningsmetod. De önskade testa denna metod och lyfte detta med förskolechefen som till en början var skeptisk, men lät pedagogerna testa. Pedagogerna läste på och hade kontakt med förskolan i Stockholm om hur de arbetade där.

Inskolningsdagarna är tre och föräldrarna är informerade innan om sin roll under dessa dagar. Föräldrarna sköter allt med sitt eget barn under inskolningen, de leker, byter blöjor och är med vid måltider och vila. De är alltså aktiva i alla förkommande moment på förskolan enligt Klara. Tre dagar gäller för alla barn utan undantag. Föräldrarna är informerade om att de ska vara beredda på att komma om det skulle behövas upp till två veckor efter inskolningens start, om pedagogerna skulle känna att de inte kan trösta barnet, men det har aldrig behövts.

Klara kände att det var en bättre metod redan från början och vill aldrig gå tillbaka till den traditionella inskolningsmetoden. Hon kunde se att barnen blir tryggare när de är med sina föräldrar de första dagarna och kommer lättare in i gruppen och in i verksamheten. Förut kunde Klara känna att barnen var ledsna i månader, men nu tycker hon att barnen sällan är ledsna. I utvärderingarna som de haft med föräldrarna, har de kunnat se att också föräldrarna är nöjda med inskolningsmetoden.

Arbetslaget ska nu i höst skola in 7 nya barn. Dessa barn delar de upp på två inskolningsgrupper. Första inskolningsgruppen är med sina föräldrar i verksamheten i tre dagar, resten av den veckan och följande vecka ska barnen ha kortare dagar. Därefter går barnet på förskolan efter ordinarie schema. Pedagogerna väntar en vecka och därefter kommer den andra inskolningsgruppen med sina föräldrar och följer samma procedur.

Den gamla barngruppen är med allihop under inskolningen. Väldigt sällan, men ibland kan Klara se att ett barn påverkas negativt av inskolningsbarnens föräldrar. Hon kan se att det oftast är ett barn som varit lite svårt att inskola kan bli ledsen, påverkas av att andra föräldrar kommer och skolar in sina barn. Arbetslaget gör aldrig undantag, tre dagar gäller för alla barn och föräldrar.

Under inskolningsdagarna håller sig pedagogerna nära barnen, men föräldrarna sköter all omsorg och är aktiva i lek. Pedagogerna har sitt fokus på den gamla barngruppen. Verksamheten pågår som vanligt med både verksamhet inne och ute. De är ute på gården på förmiddagarna och går in kvart i 11 för blöjbyten och samling. Därefter har de lunch och vila. Verksamheten är väldigt styrd av rutiner och Klara uppfattar att föräldrarna blir trygga när de ser hur verksamheten fungerar och hur dagarna ser ut. Att föräldrarna blir trygga påverkar att barnen också känner sig trygga menar Klara.

Klara ser stora fördelar med deras inskolningsmetod. Föräldrarna har ett utbyte av varandra och det blir en gemenskap som inkluderar pedagoger, barn och föräldrar. De har ingen inskolningsansvarig för varje barn, utan vill att alla pedagoger skapar en relation till alla barn. Detta är en stor fördel om någon av dem är sjuk eller ledig, då verksamheten inte blir lika sårbar. En stor fördel är också att verksamheten är i gång hela tiden. Klara säger:

Barnen kunde förr vara ledsna i flera månader och vi kunde inte ha en fungerande verksamhet på länge, när vi hade traditionell inskolning. Nu är verksamheten i gång hela tiden. Skulle aldrig kunna tänka mig att gå tillbaka till traditionell inskolning. Visst, det kan ju bli lite rörigt... eller lite många personer dessa dagar... men man står ut. De andra barnen i gamla barngruppen hjälper också till. Här kommer en ny kompis. De kan trösta de nya barnen. Gamla barngruppen brukar tycka det är roligt med både de nya barnen och föräldrarna.

Skillnader och likheter

Alla respondenterna framhåller att relationen mellan pedagoger och föräldrar är betydelsefull och att det är viktigt att föräldern känner sig trygg med pedagoger och verksamhet. Barnets känsla av trygghet är beroende av att föräldern känner sig trygg med pedagoger och verksamhet. Respondenterna beskriver på så sätt en triangelliknande relation mellan pedagog, förälder och barn.

Ingen av pedagogerna uppger att de har hembesök som en del i inskolningsarbetet, men alla pedagogerna berättar om att de träffar föräldrarna innan inskolningen och att de då informerar om verksamheten och inskolning.

Av de fem respondenterna, så skiljer sig upplägget på inskolningsdagarna mellan de olika förskolorna. Ett mer traditionellt upplägg med ungefär två veckors inskolning, där dagarna börjas med en timme för barnet och föräldern på förskolan och som successivt byggs på med tid och innehåll framträder i intervjuerna med Mona och Sara, alltså hos två av de fem respondenterna.

En kortare inskolningsperiod med tre längre dagar där förälder är närvarande hela tiden, en så kallad föräldraaktiv inskolning förekommer på två av respondenternas förskolor, Lottas och Klaras förskolor.

På Sofias förskola har de en föräldraaktiv inskolning enligt Sofia, men inskolningsdagarnas upplägg är mer likt den traditionella inskolningen. De räknar med att inskolningen tar två veckor och föräldern är med barnet på förskolan endast en timme första dagen och tiden utökas sedan steg för steg.

För att tydliggöra skillnaderna mellan de olika förskolornas inskolningslängd, vill jag fråga begreppen föräldraaktiv och traditionell inskolning och istället använda begreppen kort inskolning respektive lång inskolning. Tre av respondenterna beskriver en lång inskolning, som successivt utökas och som är flexibel beroende på barnets och föräldrarnas behov. Den ungefärliga tiden för inskolning är två veckor. Två av respondenterna beskriver en kort inskolning, där föräldrar är med i verksamheten tillsammans med sitt barn i tre hela dagar och därefter finns tillgängliga upp till två veckor. Klaras förskola har alltid tre dagars inskolning utan något undantag. Lotta beskriver en viss flexibilitet, när det gäller antalet dagar. Hon ger uttryck för att de på hennes förskola vid behov kan utöka inskolningen med någon dag.

De två respondenterna som har en kortare inskolning har båda tidigare erfarenhet av längre inskolning. De tre respondenterna med längre inskolning har inte erfarenhet av en kortare inskolning. De två respondenterna med kortare inskolning uttrycker båda två att de föredrar en kortare inskolning och skulle inte vilja övergå till en längre inskolning igen. Bägge respondenterna betonar att inskolningens begränsade tid är till fördel för verksamheten. Bägge uttrycker också att föräldrarnas aktiva roll under inskolningsdagarna är betydelsefullt för både barnets och föräldrarnas trygghet och gör att det blir en bra inskolning. Bägge respondenterna anser att föräldrarna blir trygga genom att se hur rutiner och verksamheten i övrigt fungerar. Att verksamheten kan pågå precis som vanligt under inskolningsdagarna ser Klara som en stor fördel.

De övriga tre respondenterna med längre inskolning jämför inte sin inskolningsmetod med något annat upplägg på samma sätt som de två med kortare inskolning. Det är enligt min uppfattning beroende på att de inte har erfarenhet av en kortare, föräldraaktiv

inskolningsmetod. Det synsätt som de alla tre framhåller under intervjuerna, att vara flexibel och anpassa inskolningen efter barn och föräldrar, går inte hand i hand med ett fast upplägg som gäller alla barn.

Av de fem respondenterna är det endast en som har en specifik inskolningsansvarig för respektive barn under inskolningen. Det är Sofia som har det och hon uttrycker att det är endast på grund av att de har en sådan organisationsstruktur på förskolan som gör att det blir en uppdelning av de nya barnen mellan pedagogerna. Hon menar att de i arbetslaget helst hade velat att barnet själv skulle välja vem som blir ansvarspedagog som hon vill kalla det, alltså den pedagog som har en närmare relation med barnet och föräldrar.

Övriga fyra respondenter beskriver att de arbetar för att alla pedagoger ska ha en bra relation med alla barn och har medvetet valt att inte dela upp barnen mellan sig så att specifika pedagoger ägnar sig mer åt specifika barn under inskolningen. I intervjuerna framkommer fördelen med att låta alla pedagoger ha en bra relation till alla barn, då verksamheten blir mindre sårbar vid en pedagogs frånvaro. Barnen som har skapat relation till flera pedagoger, blir inte lika oroliga om en pedagog är sjuk eller ledig.

En av respondenterna, Mona, beskriver att de efterhand utser en pedagog som blir ansvarspedagog för varje barn, en roll som innebär att arbeta för en närmare relation till barnet och dess familj. Mona berättar att de i början hade inskolningsansvarig, men med tiden ändrade detta och övergick till att avvakta fram till man såg vilken pedagog som får bäst relation med familjen. Detta arbetssätt motsvarar de önskemål som arbetslaget på Sofias förskola gett uttryck för.

Ett medvetet förhållningssätt hos pedagogen, där barnet inbjuds till lek förekommer framför allt hos Mona, Sara och Sofia, alltså tre av respondenterna. Pedagogerna försöker medvetet skapa en nyfikenhet hos barnet och att barnet själv ska närma sig leken, leksaker, barn och pedagoger. Dessa respondenter är de som har en längre inskolning. Föräldrarna förväntas ha en mer passiv roll i leken på dessa förskolor. Barnet ska kunna söka trygghet hos föräldern vid behov.

Förhållningssättet hos de andra två respondenterna, Lotta och Klara, skiljer sig från varandra. De är de två respondenterna som har kort inskolning på sina respektive förskolor och de har aktiva föräldrar som leker med barnen. På Klaras förskola är verksamheten i gång precis som vanligt och pedagogerna är aktiva med den gamla barngruppen, medan föräldrarna förväntas sköta omsorg och vara aktiva med sitt barn i lek och aktivitet. På Lottas avdelning har de aktiviteter som ska bjuda in barnet till lek, men föräldern förväntas vara aktiv. Lotta ger samtidigt en bild av att de försöker göra barnen nyfikna på leken och att de aktivt arbetar för att skapa en relation till barnet.

Alla respondenter framhäver att barn och föräldrars känsla av trygghet är något som man eftersträvar under inskolningsdagarna. För Lotta och Klara innebär detta främst att få föräldrarna trygga och delaktiga i verksamheten och att på så sätt även barnen ska känna sig trygga i verksamheten. Barnen får i lugn och ro upptäcka och utforska tillsammans med föräldrarna utan att några avsked distraherar. De övriga tre respondenterna arbetar istället för att successivt vänja barn och föräldrar med verksamheten och separation från föräldern.

Av de fem respondenterna är det endast en, Klara, som uttrycker att den gamla barngruppen upplever det som positivt med att de nya barnen har sina föräldrar med i verksamheten under inskolningsdagarna. Våldigt sällan upplever hon att ett barn påverkas negativt av de nya barnens föräldrar. De övriga förmedlar en känsla av att den gamla barngruppen är i behov av

stöd när de nya barnen och föräldrarna tar del i verksamheten. Endast en av respondenterna, Klara, har verksamheten igång precis som vanligt och låter de gamla barnen vara med i inskolningsprocessen. De övriga beskriver att det endast är några av de gamla barnen som är med och övriga är utomhus under den tiden den första dagen. För tre av respondenterna gäller detta ytterligare dagar.

Slutdiskussion

Min undersökning visar tydligt att upplägget av inskolningen varierar stort mellan förskolor idag. Jämfört med det upplägg av inskolningsdagarna som Hedin (1987) och Niss (1988) beskriver, så framträder stora likheter med den längre inskolningen som fortfarande förekommer. Även Niss och Söderström (2006) beskriver att den vanligaste förekommande varianten då var en längre inskolning där tiden på förskolan ökades efter hand. I mina intervjuer framkom det att tre av de fem respondenterna hade en längre inskolning där dagarnas längd successivt ökade. I intervjuerna med dessa tre respondenter framkom också att det är väldigt olika hur lång tid ett barn behöver för att vara inskolad, det vill säga ha vant sig vid pedagoger, andra barn, material och miljö. Mona ser att ålder och språk kan vara faktorer som påverkar inskolningstiden. Även Sofia och Sara ser det viktigt att anpassa inskolningsdagarnas upplägg individuellt för varje barn. Lindahl och Pramplings studie kunde också visa att det är stor variation på hur lång tid det tar innan barnen är inskolade (1993). De kunde se att en del barn var redo att lämnas redan första dagen, medan andra behövde mycket längre tid för att vänja sig. Detta stärker resonemanget om att en flexibilitet kring inskolningens längd är att föredra. Broberg, Hagström och Broberg påpekar också att det är viktigt att barnet successivt får vänja sig vid föräldrarnas frånvaro och att de inledande dagarna ska vara korta (2012).

En kort inskolning har två av de fem respondenterna på sina förskolor och de uttrycker tillsammans med en tredje respondent att inskolningen de har är föräldraaktiv. Den föräldraaktiva inskolningen är enligt Liefvendahl (2010) skapad i den pedagogiska praktiken. Hon menar att detta innebär att det är en stor variation hur upplägget av inskolningen ser ut och att det kan variera när det gäller rutiner och antal dagar som barnet skolas in på olika förskolor. Arnesson Eriksson (2010) beskriver två olika varianter på föräldraaktiv inskolning på två olika förskolor och där skiljer sig inskolningslängden. Den ena förskolan har tre dagars inskolning, medan den andra har fem dagars inskolning. I mina intervjuer framkom det också att av de tre pedagoger som uttryckte att de har en föräldraaktiv inskolning, så var det stora variationer på deras upplägg såg ut. En av respondenterna som uttryckte sig ha en föräldraaktiv inskolning beskrev en flexibel inskolning som mer liknade den mer traditionella varianten i sitt upplägg. Hon menade att de såg inskolningsmetoden som föräldraaktiv, då föräldrarna förväntades ha en aktiv roll när de är i förskolan. Dagarna förlängdes dock successivt under inskolningen. De andra två respondenterna hade tre dagars inskolning.

Liefvendahl (2010) beskriver den föräldraaktiva inskolningen som en relativ ny metod inom förskolan och jag håller med henne om att information som finns om metoden är knapphändig. Att det inte finns någon tidigare forskning har gjorts på denna form av inskolning är oroande enligt mig. Liefvendahl (2010) kunde se att en majoritet av barnen visade starka separationsreaktioner en längre tid efter inskolningen och hade ett stort behov av närhet till pedagogen. Av de två respondenterna med kortare inskolning i min studie, kunde en se att hon tydligt kan se att barnen är mindre ledsna med denna inskolningsmetod, vilket inte går hand i hand med Liefvendahls uppfattning. Dock är denna studie i ett så litet omfång

att jag inte vill dra någon slutsats av det, men känns viktigt att lyfta. Klara anser att barnen blir tryggare i verksamheten, då de fått lära känna verksamheten i föräldrarnas närvaro i tre hela dagar. Den andra respondenten, Lotta, kan se att en del barn är väldigt ledsna när föräldern lämnar, men samtidigt är hon osäker på om mer tid för barnet att vänja sig vid verksamhet hade varit en lösning.

Arnesson Eriksson (2010) kan se en fördel med den föräldraaktiva inskolningen i och med att föräldrarna får en tydlig uppfattning om hur verksamheten ser ut och fungerar och att många föräldrar uttrycker att det skapar en trygghet. Klara säger vid intervjun att en stor skillnad mellan den föräldraaktiva inskolningen och den mer traditionella är att ”barnen lär sig vara här, istället för att lära sig att säga hej då hela tiden som det var med den andra traditionella inskolningsmetoden”. På samma sätt beskriver Arnesson Eriksson (2010) pedagogernas uppfattning om den föräldraaktiva inskolningen, att när barnet är tryggt med föräldern på förskolan, har de möjlighet att vänja sig att vara där och det är mindre fokus på att barnet ska vänja sig att bli lämnad där.

Två av respondenterna föredrog den kortare inskolningen framför den längre inskolningen. Då det endast är två pedagogers uppfattning, så vill jag inte dra en slutsats av det. Dock gör det mig mer nyfiken på inskolningsmetoden, då dessa två pedagoger har tidigare erfarenhet av den längre, mer traditionella inskolningen och gör ett aktivt val tillsammans med sitt arbetslag att använda den kortare inskolningsmetoden.

Det tar tid att bygga upp en trygg relation till barnet. Månsson (2013) kan se en risk med att barnet inte hinner skapa en relation till pedagoger under den korta inskolningen, då föräldern är den aktiva med barnet under inskolningsdagarna. En av respondenterna i min studie uttryckte att det är först när föräldern går, som barnet kan knyta an till pedagogen. När föräldern är närvarande, så kommer alltid att barnet vända sig till hen i första hand menade hon. Detta känns som en viktig aspekt i inskolningsprocessen, och borde ju innebära att inskolningen underlättas om barnet fått fler möten med pedagoger, material och de andra barnen. Kihlbom (2003) ser det som en självklarhet att inskolningen ska läggas individuellt och successivt ska barnet vänja sig vid verksamheten och att vara ifrån sin förälder.

Kan inskolningens längd påverka barnets separationsreaktioner vid inskolningsdagarnas slut? Om barnet är ledset, är det kanske bättre än om barnet är tyst? Att ett barn blir ledset när föräldern lämnar, känns som naturligt och sunt. Dessa tankar hör hemma mer i ett anknytningsteoretiskt perspektiv, men känns ändå viktigt att nämna. En av respondenterna, Sara, beskriver det som positivt att barnen vågar visa känslor och vågar vara ledsna. Pedagogerna finns där och tröstar och bekräftar känslan. Sara menar att om barnen visar att de är ledsna så är det ett tecken på att de är trygga i miljön och med dem. Hennes resonemang känns värdefullt och jag anser att det finns en sanning i det. Även Mona uttrycker att om barnet är ledset, så vill hon förmedla till föräldern att gråten strax är över och föräldern kan känna sig trygg med att lämna ändå. Jag uppfattar att hon också ser barnets ledsamhet som naturligt och att det viktiga är att man som pedagog finns där för barnet och bekräftar och tröstar.

Hårsman (1994), Lindahl och Pramling (1993) betonar vikten av kvalitén på interaktionen mellan pedagog och barn. Det känns för mig som en självklarhet att som pedagog läsa av barnets signaler och försöka sätt mig in i barnets värld och att detta bidrar till att barnet känner sig tryggt. När barnet känner att jag som pedagog förstår och bekräftar blir hen trygg. Också Kihlbom (2003) ser det som en förutsättning för att barnet ska knyta an och vara tryggt hos pedagogen att pedagogen sätter sig in i barnets värld och tolkar barnets signaler för att försöka

förstå hur hen tänker och känner. Genom leken anser jag att jag börjar mitt relationsbyggande med barnet. Genom leken börjar jag lära känna barnet och jag kan se vad i miljö och material som intresserar barnet.

I min tillbakablick kunde jag se att Hedin (1987) och Niss (1988) framhåller att föräldrarna ska hålla sig passiva och den inskolningsansvarige ska göra sig attraktiv och spännande genom lek. Barnet ska veta var föräldern befinner sig hela tiden för att kunna återgå till föräldern för att få trygghet. Även Niss senare publikation anser hon och Söderström (2006) att det ska vara en tydlig arbetsfördelning mellan föräldrar och pedagoger, där pedagogerna är aktiva i lek med barnen och föräldrarna har en passiv roll och finns till hands om barnet behöver trygghet. Även i min studie framkommer det att fyra av respondenterna medvetet arbetar för att barnet ska nyfiket närma sig leken och att detta är en start i relationen de bygger med barnet. Tre av respondenterna beskriver att de tydliggör för föräldern att de ska ha en passiv roll under inskolningen och att pedagogerna är de aktiva i lek med andra barn. Sara beskriver i sin intervju att:

Vi går inte fram och tar barnet utan vi är i miljön och jobbar med material som finns i miljön och försöker uppmärksamma barnet på materialet och sen när vi märker att barnet börjar komma in börjar vi närma oss lite mer. Vi försöker att inte förmedla att nu ska du vara här med mig utan istället nu ska du vara här i vår miljö och vi finns här för dig.

Citatet är ett väldigt konkret exempel hur hon som pedagog medvetet har ett förhållningssätt där hon ödmjukt inbjuder barnet till verksamheten. Just det här citatet har fastnat starkt hos mig inför mitt eget kommande arbete som pedagog. Den komplexa process som inskolning innebär kändes vid detta uppsatsarbete överväldigande, men hennes ord omvandlar teorin i praktik på ett enligt mig föredömligt sätt.

Även Sofia beskriver hur hon närmar sig barnet genom leken och att hon försöker bryta barriären mellan henne och barnet. Sofia beskriver att hon exempelvis kan använda sig av en handdocka eller en bil. Handdockan eller bilen blir neutral i deras möte. Handdockan kan prata med barnet eller bilen köras mot barnet. På det sätt som Sofia närmar sig barnet via leken och börjar deras relationsskapande. Arnesson Eriksson anser att "Pedagogernas förhållningssätt och engagemang är gemensamma faktorer för alla typer av inskolning. Detta bygger på ett relationsskapande, där pedagogerna hela tiden finns nära barnen i ett aktivt samspel och där det finns en dialog mellan föräldrar och pedagoger" (2010, s. 29). I hennes verksamhet har hon sett att föräldrarna naturligt intar en mer passiv roll i takt med att barnen närmar sig de andra barnen och pedagogerna i leken.

Lindhals (1996) studie som visar barnets medvetenhet om sitt lärande kan jag som tidigare nämnt koppla till att pedagogerna låter barnen få tid till att närma sig miljön, leken och leksaker i sin egen takt och till en början kunna återvända till en förälders famn för att hämta in trygghet innan det är dags att på nytt närma sig allt det nya spännande. Lindahl (1996) kunde i sin studie se att barn stannar upp, reflekterar och prövar igen i sitt lärande. Detta styrker resonemanget att låta barnet få stanna upp, hämta trygghet och när hen är redo igen, återvända till leken.

Månsson (2013) och Dalli (1999) menar att man kan likna föräldrar, barn och pedagoger vid en triangel, där alla länkar till varandra. I min studie kunde alla respondenter betona vikten av att föräldrarnas trygghet påverkar barnens känsla av trygghet. Respondenterna förmedlade också vikten av att föräldern är tydlig vid avsked och förmedlar till barnet att hen har det bra

på förskolan. Barnet behöver tydliga avsked för att inte känna sig sviken är även min uppfattning och att detta är oerhört viktigt i inskolningsprocessen.

Arnesson Eriksson (2010) ser det som fördelaktigt att föräldrar och barn besöker förskolan innan inskolning, som jag tidigare nämnt. Hennes exempel där hon visar hur föräldern kan dra barnets uppmärksamhet till pedagogen på förskolan går inte hand i hand med resonemanget att försöka få barnet intresserad av miljön och barngruppen. Genom att uppmärksamma barnet mot en specifik pedagog arbetar man för att barnet ska knyta an med just den pedagogen. Att ha ett förhållningssätt där man försöker uppmuntra barnet att nyfiket närma sig miljön och leken innebär istället att medvetet arbeta för att barnet blir trygg i verksamheten, i miljön, i sammanhanget.

Av de fem respondenterna i min studie, så är det endast en som har en specifik inskolningsansvarig för respektive barn under inskolningen. Det är Sofia och som jag tidigare nämnt så är det för att de har en sådan struktur på förskolan som gör att det blir en uppdelning av de nya barnen. Ändå kan jag se att hon liksom de övriga respondenterna arbetar för att alla pedagoger ska skapa relationer med alla barn och föräldrar. Verksamheten blir mindre sårbar vid pedagogers frånvaro. Barnen som har skapat relation till flera pedagoger, blir inte lika oroliga om en pedagog är sjuk eller ledig.

I min bakgrund och tidigare studier framställs vikten av att ha en inskolningsansvarig främst genom Hedin (1987) och Niss (1988). Hedins (1987) påstående om att nyutbildad personal inte är lämpade att inskola de minsta, då deras osäkerhet kan påverka, känns inte som relevant efter min intervju med Sofia som endast haft tre inskolningar. Hennes säkerhet och kompetens strålade ut genom hela intervjun och jag kan snarare relatera till Lindahl och Pramling (1993) som menar att de kunde i sin studie se vikten av att ha utbildad personal, då de upplevde att de pedagogerna lättare kunde sätta sig in i barnets värld.

I min studie framkommer att den gamla barngruppen behöver stöd i förändringen när de nya barnen ska skolas in. Endast en av respondenterna uttryckte att hon inte tyckte att den gamla barngruppen upplevde inskolningen av de nya barnen som påfrestande. En annan respondent uttryckte istället att den gamla barngruppen är huvudanledningen till att de vill i möjligaste mån koncentrera inskolningarna till terminstarterna och hålla dem så korta som möjligt. När jag påbörjade detta examensarbete, så kan jag erkänna att den gamla barngruppen hade ett mindre fokus. Mina tankar kretsade mer till att hur man på bästa sätt ska skola in det nya barnet till verksamheten. Den triangelliknande relationen mellan pedagog, barn och förälder såg jag som oerhört viktig i denna process. Jag anser fortfarande att dessa relationer är avgörande för att barnet ska bli trygg i verksamheten, men kan se att det är viktigt att även se inskolningen i ett större perspektiv. Att se till hela verksamheten och att inkludera den gamla barngruppen i inskolningens planering och upplägg, för att även de ska känna sig trygga, anser jag oerhört viktigt.

Inskolning är en process som är en viktig del av arbetet som pedagog i förskola. Att synliggöra hur det arbetet sker och pedagogernas uppfattning av vad som är av vikt i frågan har stor relevans i min kommande yrkesroll. Variationen i inskolningens upplägg är varierande i min studie och jag kan se fördelar och nackdelar i att både ha en längre och en kortare inskolning. Viktigast i denna komplexa process är att som pedagog ha ett förhållningssätt som välkomnar barnet och dess familj till förskolan. Genom att inbjuda till den spännande och lärorika miljö som förskolan ska vara och arbeta för att barnet och familjen känner sig trygga där, så möjliggör jag en bra inskolning.

Vidare forskning

En större studie om hur inskolningsmetoderna ser ut och dess konsekvenser ur barnets perspektiv känns akut. I en sådan studie hade jag önskat att man lyfter både den gamla barngruppens perspektiv och det nya barnets perspektiv. Att belysa de olika variationerna inom inskolning skapar möjlighet till reflektion. I en studie med större omfattning med samma utgångspunkt skulle man kunna få större empiri, som skulle kunna visa positiva och negativa konsekvenser i ett större perspektiv. På så sätt skulle denna studie kunna fungera som en pilotstudie. Det är anmärkningsvärt att så lite forskning fokuserat på barnets upplevelser av olika inskolningsmetoder med tanke på pedagogernas rapporter om hur mycket inskolningstiden påverkar barnets helhetsupplevelse av förskolan.

Referenslista

- Arnesson Eriksson, Marie. (2010). *En bra start – om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundet
- Broberg, Malin & Hagström, Birthe & Broberg, Anders. (2012). *Anknytning i förskolan – vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Dalli, Carmen. (1999). *Starting Child care before three: Narratives of experience from a tripartite focus*. Wellington: Victoria University
<http://researcharchive.vuw.ac.nz/xmlui/handle/10063/478> hämtad 2015-03-22
- Hedin, Lotta. (1987). *Inskolning på daghem – ett planeringsunderlag*. Stockholm: Liber
- Hårsman, Ingrid. (1994). *Dagliga separationer vid daghemsstart*. Stockholm: HLS
- Kihlbom, Magnus. (2003). *Om små barns behov och nyare utvecklingspsykologiska och neurologiska rön*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
www.skolverket.se/publikationer?id=1849 hämtad 2015-04-27
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, Staffan. (1986). *Kvalitativ analys – exemplet fenomenografi*. Lund: Studentlitteratur
- Liefvendahl, Tina. (2010). *Föräldraaktiv inskolning på förskolan ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv*. Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet www.diva-portal.org/smash/get/diva2:399345/FULLTEXT03 hämtad 2015-03-22
- Lindahl, Marita. (1996). *Inläring och erfارande. Ettåringars möte med förskolans värld*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Lindahl, Marita & Pramling, Ingrid. (1993). *Toddlers beginning in Swedish day-care centres*. Paper presented at VII Congreso Nacional de Educación Pre-escolar, Bogotá, Colombia, 5-10 July
- Marton, Ference & Booth, Shirley. (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur
- Månsson, Annika. (2011). Becoming a preschool child: Subjectification in toddlers during their introduction to preschool from a gender perspective. *International Journal of Early Childhood*. Springer Scinece. Pdf hämtad av Pedagogens bibliotek 2015-03-27
- Månsson, Annika. (2013). Familjens inskolning i förskolan – ett rum för möjligheter, kap.4, Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (red.) *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur
- Niss, Gunilla. (1988). *Att börja i förskolan*. Stockholm: Utbildningsförlaget
- Niss, Gunilla & Söderström, Anna-Karin. (2006). *Små barn i förskolan – den viktiga vardagen och läroplanen*. Lund: Studentlitteratur
- Pramling, Ingrid. (1994). *Kunnandets grunder. Prövning av en fenomenografisk ansats till att utveckla barns sätt att uppfatta sin omvärld*. Göteborg: Acta universitatis Gothoburgensis.

Simonsson, Maria. & Thorell, Mia. (2010) *Att börja på förskolan: Ett exempel på barns sociala samspelesprocesser under inskolningen*.
dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/10531/Educare_2010_1_3.pdf? hämtad 2015-04-27

Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö98, reviderad 2010*. Stockholm: Fritzes.

Starrin, Bengt & Renck, Barbro. (1996). *Den kvalitativa intervjun. Kvalitativa studier i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur

Stukát, Staffan. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Uljens, Michael. (1989). *Fenomenografi – forskning om uppfattningar*. Lund: Studentlitteratur

Bilaga

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hej!

Jag heter Anna Löf och läser sista terminen på lärarprogrammet med inriktning mot de tidiga åldrarna på Göteborgs universitet. Nu skriver jag mitt examensarbete där jag vill beskriva och analysera förskollärares uppfattningar om inskolning. Studien kommer ha en fenomenografisk ansats, vilket innebär att jag kommer jämföra likheter och olikheter i förskollärares erfarenheter och uppfattningar om inskolning. Examensarbetet är en kandidatuppsats och blir i sin färdiga form en offentlig handling.

Att delta i intervjun är frivilligt och du kan när du vill avbryta ditt deltagande i studien. Intervjun inspelas och inspelningen kommer endast användas för mitt arbete med denna studie och sedan raderas. Ditt namn och vilken förskola du arbetar på kommer att hanteras konfidentiellt och inte nämnas i uppsatsen.

Tack för din medverkan!

Om du efter intervjun har frågor så är du välkommen att höra av dig till mig.

Anna Löf

Telefonnummer XXXXXXXXXX

epost XXXXXXXXXX